

Warszawa, dn. 29 lipca 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-511235-VI/05/AM

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Mirosław Gronicki
Minister Finansów
Ministerstwo Finansów
WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze

W dodatku do „Rzeczpospolitej” z dnia 26 lipca 2005 r. - „Prawo co dnia” - zostały opisane działania jakie podejmują w ostatnim okresie czasu pracownicy zarówno urzędów skarbowych jak i urzędów kontroli skarbowej nazwane umownie „zakupami kontrolowanymi”.

Między innymi pracownicy urzędów skarbowych dokonują drobnych zakupów i w przypadku nie otrzymania paragonu z kasy fiskalnej wszczynają doraźne kontrole, kończące się ukaraniem winnego mandatem karnym.

W publikacji przytoczono dane, wskazujące iż w ciągu dwóch pierwszych miesięcy 2005 r. urzędy skarbowe i urzędy kontroli skarbowej ukarały ponad dwa tysiące handlowców mandatami na prawie 500 tys. zł., zaś UKS-y wystawiły 1430 mandatów na kwotę ponad 300 tys. zł. Nie jest w tym momencie istotny sam fakt wzmożenia aktywności organów kontrolnych w zakresie poboru podatku VAT lecz przyjęta technika ustalania poboru.

Z relacji dziennikarskiej, jak również z innych sygnałów docierających do Rzecznika, wynika, iż „zakupy kontrolowane” stosowane przez pracowników urzędów skarbowych oraz urzędów kontroli skarbowej są dokonywane anonimowo, a pracownicy wykładają na nie swoje prywatne pieniądze (brak jest zabezpieczenia środków w budżetach tych jednostek na tego typu wydatki). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości następuje wszczęcie postępowania kontrolnego.

Nie ulega wątpliwości, że wszczynanie kontroli doraźnych jest usprawiedliwione okolicznościami uzasadniającymi niezwłoczne ich wszczęcie. Pozornie nieprawidłowość polegająca na niezaewidencjonowaniu obrotu za pomocą kasy fiskalnej jest taką okolicznością, a zakup kontrolowany dopuszczalny.

Jednakże, zauważyć należy, że osoba dokonująca takiego zakupu i stwierdzająca nieprawidłowość w momencie dokonywania takiego „prywatnego” zakupu nie reprezentuje organu kontrolnego, nie dokonuje tej czynności w ramach czynności służbowych, a uzyskanych rezultatów nie zabezpiecza procesowo.

Zarówno przepisy dotyczące kontroli podatkowej unormowane w ustawie Ordynacja podatkowa jak i przepisy ustawy o kontroli skarbowej nie przewidują tego typu czynności (poza wywiadem skarbowym który jednakże stosuje się do spraw większej wagi).

Dostrzeżenie, że określony podmiot dokonuje obrotu nierejestrowanego przez kasę fiskalną (bez wystawienia faktury, itp.) może stanowić podstawę dla wszczęcia postępowania kontrolnego wedle obowiązujących przepisów.

Proszę więc Pana Ministra o informację, czy opisany „zakup kontrolowany” jest Panu Ministrowi znany, czy zdaniem Pana Ministra podejmowane przez organy kontrolne takie działania są zgodne z obowiązującym stanem prawnym.

Łączę wyrazy szacunku

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich